

Новият председател на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване Евелина Милтенова пред в. „БАНКЕРЪ“

Г-жо Милтенова, Кодексът за социално осигуряване е най-променяният закон в България за последните 30 години - над 160 пъти. Това създава абсолютно непредвидима среда за бизнеса. От друга страна, промените най-често се правят не само без участието на пенсионните фондове, а зад гърба им. Какви мерки ще предприемете, за да се ограничат тази практика?

- Ако упоменатото от Вас число по ревизирането на закона е точно, това звучи тревожно. Промените и ревизиите на цялостната нормативна уредба и в частност на Кодекса за социално осигуряване се провеждаха от 2002 г. досега твърде често и доста набързо. Въпреки това, изминавайки труден път, българският пенсионен тристълбов модел постепенно еволюира през годините и се доразви успешно. Положиха се сериозни усилия да се следва заложената философия, насочена към адресиране на идентифицираните още тогава демографски дисбаланси. Бе ясно осъзната и необходимостта от т. нар. втора пенсия, основана на капиталопокривния подход. Преминахме през множество предизвикателства и

телния процес и го наблюдаваме внимателно. Пример за това е, че още от самото начало при поредната промяна на КСО в края на 2018 г. знаехме, че няма да е последната! Още през първите месеци на тази година



Доверието

Евелина Милтенова е председател на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО) от 6 декември 2018 година. Тя е натрупала дългогодишен опит в сферата на банковия и финансовия сектори и инвестициите, притежава задълбочени познания за капиталовите пазари и бизнеса по управление на активи и портфейли в пенсионното осигуряване и застраховане. През последните петнадесет години е заемала ръководни длъжности като изпълнителен директор с ресор "Ликвидност, инвестиционно банкиране, пазари" и председател на надзорния съвет на управляващото дружество в една от водещите пет европейски банкови групи в България - "Райфайзенбанк интърнешънъл". От 2017 г. тя е член на надзорния съвет на Корато (България). Карьерният ѝ път преди това е преминал през големи международни и български банкови институции като ИНГ Банк и Пощенска банка. Г-жа Милтенова е завършила "Финанси" в Университета за национално и световно стопанство като магистър и има придобита професионална квалификация CFA от 2001 година. В момента е кандидат МБА към Глобалната съвместна магистърска програма на Carlson School of Management, Minnesota, USA и WU, Wien.

да се включат чрез инвестиране в подходящо структурирани продукти като целеви облигации за проекти свисока значимост за инфраструктурата на страната или квазидаливи преференциални инструменти. Полезно и важно ще е тази дискуссия с КФН и Министерството на финансите, както и в широкия състав на работните групи, да се възобнови.

"Доходността на пенсионните фондове е ниска поради високите такси и некадърното управление" - това е основното послание в хейтърските атаки. Отговорете максимално изчерпателно на това нападение.

- Връщаме се отново към темата за доверието. След почти 20 години действащ тристълбов пенсионен модел е тъжно да говорим за неосведомени лица. Въпреки постоянните кампании и активността на пенсионните компании неинформираниостта

беше за 7% и дори за 10 процента. Тоест темпът на нарастване на активите на пенсионните фондове от вноски бе забавен.

Същевременно на този фон таксите в последните години следват трайна тенденция на намаление. Тук законодателят е добре да насочва и управлява внимателно този процес на намаление и по отношение на размера на пенсионните фондове и нуждата да се заделени допълнителен ресурс за покриване на нарастващи административни и нормативни разходи. Припомням - за да е ясно, че през последните две години пенсионните дружества поеха значителни разходи в резултат на наложените многократно по-големи годишни надзорни такси и вследствие на извършените регулаторни прегледи на активите за целите на европейския регулатор ЕИОПА и КФН.

Роден съм през 1961 година. Осигурявал съм се редовно, без прекъсване. Какъв дял от общата ми пенсия би заела втората пенсия към деня на пенсионирането ми?

- Всеки случай е индивидуален и трябва да се изследва и изчисли внимателно. Краткият отговор е, че втората пенсия е в пряка зависимост от размера на осигурителния доход, върху който сте правили вноски - дали са внесени всички дължими вноски, колко време са е натрупвал и капитализирал инвестиционният доход във вашата партида. При Вас има вероятност да се получи неблагоприятният ефект, валиден за първите

В ПЕНСИОННИЯ МОДЕЛ не бива да се руши

опити за безпрецедентна модификация на модела както в периода 2009-2011 г., така и през 2014-2015-а. Особено важно е да се каже, че самите осигурени вече осъзнават ограниченията на държавния първи стълб. Убедени са в необходимостта на втори. В него имат възможността да натрупват собствени средства в лични партиди, които се инвестират особено внимателно от пенсионните дружества. Целта на това натрупване е да се постигне доходност чрез съхраняване на стойността на парите. По този начин осигуряващите се във втория стълб допълват пенсионните си доходи в неактивните години. Динамиката на внезапните промени - без дълбок предварителен анализ за потенциалните ефекти върху всички заинтересовани лица, винаги сме наблюдавали с известно притеснение. Спокойната и предвидима среда е от ключово значение за дългосрочното и доходно управление на нашите инвестиционни портфейли. Въпреки че нашите действия са ограничени, все пак БАДДПО и самите пенсионноосигурителните дружества са активни участници в работни групи съвместно с НОИ, социалното и финансовото министерство, КФН и синдикатите. В тези работни групи ясно изразяваме мненията относно втория и третия стълб. В този смисъл до голяма степен участваме в съгласува-

дина - поради транспониране на нова европейска директива, трябва да се извърши и приключи поне още едно изменение. След което на дневен ред идва поредното. То от своя страна е свързано с окончателното оформяне на фазата за изплащане на пенсиите чрез прилагане на нови капиталови изчисления и определяне на границата на платежеспособност. Голяма част от извършените ревизии на КСО през 2018 г. трябваше да бъдат направени. Като пример мога да дам частта, свързана с инвестициите. Сега очакваме да се предложи приемливо за индустрията решение относно последния елемент от уредбата, която регулира фазата за изплащане на пенсии. Надяваме се кодексът да придобие вид, даващ стабилна правна рамка на Държавното пенсионно осигуряване по капиталови схеми.

Много наблюдатели смятат, че държавата е мащеха за втория пенсионен стълб и се стреми да го източчи за сметка на държавното пенсионно осигуряване. А Вие как оценявате нещата?

- Не бих се съгласила. Припомням настоятелно, че в края на 90-те години

на миналия век държавата бе в основата на създаването на сегашния модел и съответстващата регулаторна рамка. Тогава освен солидарния тя въведе два допълнителни стълба - задължителен доброволен и напълно доброволна форма на пенсионно спестяване. Прилагат се от самото начало и данъчни преференции. Ясно е и сега, че разходно-покривната методика на първия солидарен стълб продължава да е под нарастващ натиск в резултат на демографията и няма да може да осигури адекватни пенсии на населението. Рискът е, че във времето пенсиите ще стават по-ниски. По тази причина в интерес на всички е държавата да подкрепя стабилността и устойчивостта на сега действащия модел, при който само задължителното събиране на пари в капиталовите схеми и съчетаването им - а не противопоставянето на трите стълба, имат заряд да осигурят достойни пенсионни доходи. Убедени сме в модела! Доверието в него не следва да се руши, а по-скоро да се доусъвършенства. Това трябва да стане в унисон с добрите практики и променящи се законови

уредби в европейската и световната пенсионни индустрии.

Какви мерки ще предприемете, за да подобрите имиджа на втория пенсионен стълб и да защитите интересите на частните фондове?

- Системата, законодателството и ограниченията работят добре. Сега се нуждаем от последните доработки при регламентирането на фазата на изплащане, което е с висока значимост с оглед на възможността, която биха получили осигурените лица да видят действителната стойност на пенсионните си инвестиции. Важно е включването в нормативната уредба на повече и нови и инвестиционни продукти като многофондовите алтернативи (мултифондове), както е в други европейски страни - като например Хърватска, Австрия, Румъния и т.н. При този подход дружеството ще може да инвестира средствата в ценни книжа, което е съобразено с потребностите на различните категории осигурени лица с различни нива на толерантност към риск и в пряка зависимост от възрастовия им профил. Неколкократно пенсионните дружества са изразявали готовност

е много осезаема. За съжаление смятам, че по очевидно конюнктурни и политически причини през изминалите години са налице чести опити да се "очерни" системата на втория стълб. И на различни нива съзнателно се внушават откровени неистини. Да вземем за пример таксите, които са определени изрично и в Кодекса за социално осигуряване. В продължение на последните пет години те са паднали с повече от тридесет процента (от 5 до 3.75% при записване) и от 1 до 0.75% (за управление). Нека да напомня, че основните фактори, които влияят върху нарастването в номинално изражение на всяка партида в универсалните фондове, са натрупванията върху реално внесени вноски, периодът на инвестиране и тяхната честота. Също така особено важно влияние има и фактът дали работодателят е осигурявал добросъвестно своя служител за всички периоди от неговия трудов стаж. Друг неблагоприятен момент бе ниският процент на отчисления за осигурителна вноска, с който стартира вторият стълб - 2%, който бавно се покачи на 5 процента. Първоначалното планиране в концепцията

осигурени. Те ще започнат да получават втора пенсия със сигурност, но проблемът е, че са инвестирали само 20 години, т.е. само половината от необходимите 35 или 40 години, заложили първоначално при планирането на втория стълб. За 40 години планираното заместване в началото беше за 20 до 25% от последния доход преди пенсиониране. При допускането за осигуряване върху среден осигурителен доход за целия период без прекъсване пенсията от универсалния пенсионен фонд - УПФ, като част от общата пенсия, най-вероятно ще е около 11 процента. Ако през всичките години сте се осигурявали при максимален осигурителен доход, втората пенсия би достигнала 13% от общия пенсионен доход. При Вас, както и при други осигурени, родени между 1961 и 1965 г., по-краткият срок на натрупвания в партидата оказва голямо влияние при пресмятането на втората пенсия от УПФ. Неблагоприятно се отразява и процентът на редукция за осигурените в УПФ, който незаслужено намалява пенсията от първия държавен стълб.

Разговора води Чавдар Цолов